

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"БІЗНЕС-ДІАГНОСТИКА"
для студентів спеціальності
8.03050401 "Економіка підприємства"
денної форми навчання**

Харків. Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014

Затверджено на засіданні кафедри економіки підприємства та менеджменту.

Протокол № 5 від 07.02.2014 р.

Укладач Мартіянова М. П.

P58 Робоча програма навчальної дисципліни "Бізнес-діагностика" для студентів спеціальності 8.03050401 "Економіка підприємства" денної форми навчання / укл. М. П. Мартіянова. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 52 с. (Укр. мов.)

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями й темами. Вміщено плани лекцій, практичних та семінарських занять, матеріали для закріплення знань (самостійну роботу, контрольні запитання), методичні рекомендації щодо оцінювання знань студентів, професійні компетентності, якими повинен володіти студент після вивчення навчальної дисципліни.

Рекомендовано для студентів спеціальності 8.03050401 "Економіка підприємства".

Вступ

В умовах сучасної ринкової економіки підвищення ефективності функціонування та посилення ринкових позицій підприємства у конкурентній боротьбі вимагають комплексного дослідження усіх аспектів його діяльності. Така діагностика стану суб'єкта господарської діяльності дозволяє виявити проблеми функціонування, приховані резерви та перспективні напрямки удосконалення використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів з урахуванням економічних, соціально-демографічних, науково-технічних та інших тенденцій.

Мета бізнес-діагностики полягає у формуванні бази даних для прийняття стратегічних рішень щодо покращення стану підприємства та його ринкових позицій. На сьогоднішній день вітчизняні підприємства вдаються до використання цього інструменту лише у кризових ситуаціях, однак своєчасна оцінка стану бізнесу дозволяє запобігти появі кризових явищ, а проведення діагностики систематично відкриває для підприємства новий спектр можливостей. У зв'язку з цим виникає необхідність у підготовці кваліфікованих фахівців, що мають навички бізнес-діагностики суб'єктів підприємництва та розробки заходів щодо покращення стану підприємства та його положення на ринку.

Навчальна дисципліна "Бізнес-діагностика" є вибірковою навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "магістр" напряму підготовки 8.03050401 "Економіка підприємства" для всіх форм навчання.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 0305 "Економіка та підприємництво"	За вибором
Модулів – 2	Напрямок підготовки 8.03050401 "Економіка підприємства"	Рік підготовки
Змістових модулів – 2		5-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: "Комплексна бізнес-діагностика підприємства"		Семестр
Загальна кількість годин – 144		9-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4; самостійної роботи студента – 6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	18 год
		Практичні, семінарські
		34 год
		Консультації
		–
		Самостійна робота
		92 год
		у тому числі ІНДЗ
		28 год
		Вид контролю
		ПМК

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 42 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою формування у студентів компетентностей щодо проведення бізнес-діагностики усіх аспектів діяльності підприємства з метою прийняття стратегічних рішень задля покращення ефективності діяльності та посилення ринкових позицій.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

засвоєння основних теоретичних знань щодо проведення діагностики діяльності підприємства із застосуванням наукових підходів;

оволодіння навичками самостійного складання програми та проведення бізнес-діагностування підприємства;

"Бізнес-діагностика" – навчальна дисципліна, що вивчає інструментарій економічного аналізу для визначення стану та положення підприємства задля прийняття господарських рішень.

Об'єктом навчальної дисципліни виступають види виробничо-господарської діяльності підприємства, майно та ресурси підприємства, персонал підприємства.

Предметом є загальні закономірності функціонування та розвитку підприємства; принципи та методи проведення бізнес-діагностики; методи та інструменти управління діяльністю підприємства на основі отриманих в процесі діагностики результатів. Предмет пізнання становлять: теорія і практика діагностування підприємства; методи та форми проведення бізнес-діагностики, формування та використання резервів підприємства для підвищення ефективності його діяльності та посилення позицій на ринку; взаємодія всіх видів ресурсів щодо подолання негативних тенденцій у діяльності підприємства та попередження їх у майбутньому.

Вивчення даної навчальної дисципліни студент розпочинає, прослухавши більшість навчальних дисциплін гуманітарного та професійного циклів. Теоретико-методологічною базою вивчення цієї дисципліни є такі навчальні дисципліни, як: "Економіка підприємства", "Менеджмент", "Економічний аналіз", "Маркетинг", "Стратегія підприємства", "Потенціал та розвиток підприємства", "Управління проектами", "Економічне управління підприємством", "Управління стратегічними змінами", "Обґрунтування та експертиза бізнес-проектів" та ін. У свою чергу,

знання з даної дисципліни забезпечують успішне виконання тренінгів, комплексних завдань та магістерських дипломних робіт.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання практичних завдань. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі види занять розроблені відповідно до кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

базові теоретичні положення стосовно діагностування діяльності підприємства;

сутність та відмінні особливості бізнес-діагностики;

економіко-правові аспекти діагностування підприємства;

механізм проведення комплексної бізнес діагностики;

процедуру пошуку та методики збору інформації про різні аспекти діяльності суб'єкта господарювання;

методики аналізу різноманітних даних про діяльність підприємства;

механізми планування стратегічних рішень на основі результатів бізнес-діагностики;

вміти, в змозі продемонструвати:

складати програму бізнес-діагностування для підприємства;

збирати та аналізувати на основі наукових підходів дані про різні аспекти діяльності підприємства;

застосовувати різні підходи до аналізу даних про усі аспекти діяльності підприємства;

результати діагностування діяльності підприємства в цілому;

розробляти програми по усуненню негативних тенденцій на підприємстві;

складати план по реалізації прихованих резервів підприємства;

визначати механізми посилення позицій підприємства на ринку;

результати комплексного діагностування підприємства та пошуку стратегічних рішень;

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними компетентностями, що наведені в табл. 2.1.

**Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення
навчальної дисципліни**

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
БД* 1	Використовувати базові теоретичні знання щодо проведення бізнес-діагностики підприємства та розробляти систему стратегічних рішень на основі діагностування підприємства	Визначати сутність бізнес-діагностики підприємства та проводити діагностику стратегічного планування на підприємстві
		Проводити діагностику оперативного управління та фінансового стану підприємства
		Проводити діагностику виробничо-технологічної системи підприємства
		Діагностувати маркетингову систему підприємства
		Проводити діагностику маркетингової та логістичної системи підприємства
		Діагностувати логістичну систему підприємства
		Розробляти систему стратегічних рішень на основі діагностування підприємства

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в додатку А.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Необхідність проведення бізнес-діагностики підприємства та діагностування фінансових, виробничих та маркетингових аспектів підприємницької діяльності

Тема 1. Базові теоретичні положення бізнес-діагностики підприємства

1.1. Загальне визначення сутності бізнес-діагностики

Підходи до визначення категорії бізнес-діагностики. Її мета, завдання та принципи. Роль бізнес-діагностики у діяльності підприємств в Україні та світі.

1.2. Необхідність проведення бізнес-діагностики. Планування діагностичних заходів

Визначення передумов та необхідності проведення бізнес-діагностики на підприємстві. Основні причини вдавання до діагностичних заходів.

Складові бізнес-діагностики підприємства. Перелік основних заходів з діагностування стану підприємства. Підхід до планування бізнес-діагностики на підприємстві у якості незалежного проекту.

1.3. Залучення зовнішніх або внутрішніх консультантів до проведення бізнес-діагностики

Особливості залучення внутрішніх консультантів. Їх переваги та недоліки. Особливості залучення зовнішніх агентів до діагностування стану підприємства. Переваги, недоліки та ризики пов'язані із використанням аутсорсингу. Комплексна бізнес-діагностика підприємства на основі залучення як внутрішніх, так і зовнішніх консультантів.

Тема 2. Діагностування стратегічного планування та оперативного управління на підприємстві

2.1. Основні аспекти стратегічного планування на підприємстві

Сутність та структура стратегічного планування. Особливості стратегічного планування. Ключові етапи процесу стратегічного планування на підприємстві. Механізм та методи розробки стратегічних планів на підприємстві.

2.2. Особливості оперативного управління господарською діяльністю підприємства

Поняття, сутність та роль оперативного управління в діяльності підприємства. Принципи побудови системи оперативного управління на підприємстві. Особливості планування, підготовки та організації оперативного управління функціональними сферами діяльності підприємства. Система прийняття рішень на підприємстві.

2.3. Механізм оцінки ефективності стратегічного та оперативного планування на підприємстві

Вимоги до стратегічного планування та оперативного управління. Особливості збору інформації щодо стратегічного планування та оперативного управління на підприємстві, а також їх аналізу.

Тема 3. Аналіз фінансового стану підприємства

3.1. Сутність фінансового аналізу підприємства

Визначення, мета та завдання фінансового аналізу. Структура аналізу фінансового стану підприємства. Джерела інформації для проведення фінансового аналізу підприємства та їх особливості.

3.2. Методи визначення фінансового стану підприємства

Механізм проведення вертикального та горизонтального аналізу. Система показників та коефіцієнтів, а також алгоритми їх розрахунку. Метод зведення та групування. Аналіз та прогнозування трендів. Факторний та кореляційний аналіз.

Тема 4. Визначення ефективності виробничо-технологічної системи підприємства

4.1. Особливості формування виробничо-технологічної системи підприємства

Принципи планування та організації виробничої діяльності на підприємстві. Особливості формування технологічної бази підприємства. Структура виробничо-технологічної бази підприємства. Складові виробничого потенціалу.

4.2. Методологічні основи оцінки стану та ефективності функціонування виробничо-технологічної системи підприємства

Якісна та кількісна оцінка ефективності виробничої системи та її стану. Підходи до визначення рівню технологічного забезпечення підприємства.

Показники стану та ефективності використання виробничих фондів підприємства. Оцінка виробничого потенціалу підприємства.

Тема 5. Діагностування маркетингової системи підприємства

5.1. Визначення маркетингової системи підприємства

Сутність маркетингового підходу до управління підприємством. Поняття маркетингової системи підприємства. Структура маркетингової системи та її функції.

5.2. Комплекс маркетингу

Товарна політика підприємства. Ціноутворення та цінова політика. Політика розподілу товару. Особливості просування продукції на ринку.

5.3. Методи оцінки ефективності маркетингової діяльності підприємства

Механізм аналізу маркетингової діяльності підприємства за комплексом маркетингу. Кількісні підходи до оцінки ефективності маркетингової діяльності підприємства. Методики якісної оцінки маркетингової діяльності підприємства. Визначення рівню маркетингового потенціалу підприємства

Змістовий модуль 2. Діагностування управління людськими ресурсами та розробка рекомендацій за результатами комплексної діагностики

Тема 6. Аналіз системи управління персоналом

6.1. Особливості управління персоналом підприємства

Визначення управління персоналом. Місце кадрового управління в системі сучасного менеджменту. Принципи та методи побудови системи управління персоналом. Основи кадрової політики підприємства.

6.2. Визначення ефективності управління персоналом

Аналіз системи мотивації на підприємстві. Оцінка якісного складу робочої сили. Розрахунок показників продуктивності праці. Визначення показників руху робочої сили. Аналіз інноваційного потенціалу працівників підприємства.

Тема 7. Визначення стану логістичної системи підприємства

7.1. Особливості створення логістичних систем на підприємстві

Визначення логістики та принципів її утворення. Види логістичних систем. Характеристика основних методів логістики.

7.2. Основні показники логістики

Алгоритм розрахунку середнього запасу на складі та долі запасів в обігу. Визначення параметрів товарообігу, готовності до поставки, витрат на пов'язаний капітал. Визначення логістичних витрат на одиницю товарообігу. Визначення дисципліни поставок та роботи складу.

Тема 8. Розробка заходів щодо підвищення ефективності діяльності підприємства та посилення позицій на ринку

8.1. Реалізація прихованих резервів підприємства

Особливості визначення резервів підприємства на основі бізнес-діагностики. Можливі напрямки заходів з реалізації прихованих резервів.

8.2. Заходи з підвищення ефективності діяльності підприємства.

Визначення загальної ефективності діяльності підприємства та виділення "слабких місць". Основні напрямки підвищення ефективності діяльності. Особливості розробки комплексних планів з покращення показників діяльності підприємства.

8.3. Посилення позицій на ринку.

Особливості визначення ринкових позицій та перспектив підприємства на основі бізнес-діагностики. Основні напрямки посилення ринкових позицій підприємства.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як з робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її навчальних модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів. Навчальний модуль – це окремий, відносно самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Тематичний план дисципліни складається з двох змістових модулів (табл. 4.1).

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма							
	усього	у тому числі					самостійна робота	
		лекційні	практичні, семінарські	лабораторні	проведення підсумкового контролю	виконання ІНДЗ	підготовка до занять	
1	2	3	4	5	6	7	8	
Змістовий модуль 1.								
Необхідність проведення бізнес-діагностики підприємства та діагностування фінансових, виробничих та маркетингових аспектів підприємницької діяльності								
<i>Тема 1.</i> Базові теоретичні положення бізнес-діагностики підприємства	7	1	2	-	-	-	4	
<i>Тема 2.</i> Діагностування стратегічного планування та оперативного управління на підприємстві	16	2	4	-	-	4	6	
<i>Тема 3.</i> Аналіз фінансового стану підприємства	23	3	6	-	-	6	8	
<i>Тема 4.</i> Визначення ефективності виробничо-технологічної системи підприємства	14	2	4	-	-	2	6	
<i>Тема 5.</i> Діагностування маркетингової системи підприємства	18	2	2	-	2	4	8	
Разом за змістовим модулем 1	78	10	18	-	2	16	32	
Змістовий модуль 2.								
Діагностування управління людськими ресурсами та розробка рекомендацій за результатами комплексної діагностики								
<i>Тема 6.</i> Аналіз системи управління персоналом	18	2	4	-	-	4	8	
<i>Тема 7.</i> Визначення стану логістичної системи підприємства	18	2	4	-	-	2	10	

1	2	3	4	5	6	7	8
Тема 8. Розробка заходів щодо підвищення ефективності діяльності підприємства та посилення позицій на ринку	30	4	4	-	2	6	14
Разом за змістовим модулем 2	66	8	12	-	2	12	32

5. Теми та плани семінарських занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації з окреслених питань (табл. 5.1), їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові бали за кожне семінарське заняття виставляються у відповідний журнал. Отримані студентом бали за окремі семінарські заняття враховуються в процесі накопичення підсумкових балів з даної навчальної дисципліни.

Таблиця 5.1

Плани семінарських занять

Назва теми	Програмні питання	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1.			
Необхідність проведення бізнес-діагностики підприємства та діагностування фінансових, виробничих та маркетингових аспектів підприємницької діяльності			
Тема 1. Базові теоретичні положення бізнес-діагностики підприємства	<p style="text-align: center;"><i>Тема семінарського заняття "Особливості проведення бізнес-діагностики":</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Виникнення бізнес-діагностики. Залучення зовнішніх та внутрішніх консультантів до діагностики. Основні особливості складових бізнес-діагностики. Відмінності бізнес-діагностики в Україні та світі. Специфіка діагностики різних видів діяльності підприємства 	2	<p>Основна: [1 – 5].</p> <p>Додаткова: [8; 11; 16; 17; 18; 32]</p>

1	2	3	4
Змістовий модуль 2.			
Діагностування управління людськими ресурсами та розробка рекомендацій за результатами комплексної діагностики			
Тема 8. Розробка заходів щодо підвищення ефективності діяльності підприємства та посилення позицій на ринку	<p><i>Тема семінарського заняття "Переваги та недоліки застосування бізнес-діагностики для розробки стратегічних рішень":</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Переваги використання бізнес-діагностики для розробки стратегічних рішень. 2. Недоліки використання бізнес-діагностики для розробки стратегічних рішень. 3. Особливості застосування даного інструмента на вітчизняних підприємствах. 4. Визначення популярності бізнес-діагностики в Україні. 5. Перелік компаній-консультантів, що проводять бізнес-діагностику 	2	<p>Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7 – 9; 11; 16; 17; 18; 29; 32]</p>
Усього годин		4	

6. Теми практичних занять

Практичне заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для розв'язування їх на занятті. Воно включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань із їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання (табл. 6.1).

Перелік тем практичних занять

Назва змістового модуля	Теми практичних занять (за модулями)	Кількість годин	Література
1	2	3	4
<i>Змістовий модуль 2.</i> Необхідність проведення бізнес-діагностики підприємства та діагностування фінансових, виробничих та маркетингових аспектів підприємницької діяльності	<i>Завдання 1.</i> Діагностування стратегічного планування на підприємстві	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [8; 9; 11; 13; 16 – 18; 27; 30]
	<i>Завдання 2.</i> Діагностика оперативного управління підприємства	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [6; 8; 9; 11; 13; 16; 17]
	<i>Завдання 3.</i> Фінансовий аналіз стану підприємства	6	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [8; 9; 11; 13 – 15; 17 – 19; 24; 29]
	<i>Завдання 4.</i> Оцінка стану виробничо-технологічної системи підприємства	4	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [9 – 11; 13; 16 – 18; 28]
	<i>Завдання 5.</i> Діагностування маркетингової системи підприємства	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [8; 9; 11; 13; 16 – 18; 22; 23]
	<i>Колоквіум за змістовим модулем 1</i> "Теоретичні та методологічні засади проведення бізнес-діагностики підприємства"	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [6; 8 – 11; 13 – 19; 22 – 24; 28 – 30]

1	2	3	4
<i>Змістовий модуль 2.</i> Діагностування управління людськими ресурсами та розробка рекомендацій за результатами комплексної діагностики	<i>Завдання 6.</i> Аналіз ефективності системи управління персоналом на підприємстві	4	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [8; 9; 11 – 13; 16 – 18; 26]
	<i>Завдання 7.</i> Дослідження логістичної системи підприємства	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [8; 9; 11; 13; 16 – 18; 20; 21; 25]
	<i>Завдання 8.</i> Розробка комплексу заходів з підвищення ефективності діяльності підприємства та посилення його позицій на ринку	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7 – 9; 11; 13; 16 – 18; 29; 31]
	<i>Колоквіум</i> за змістовим модулем 2 "Використання результатів бізнес-діагностики для прийняття рішень"	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7 – 9; 11 – 13; 16-18; 20; 21; 25; 26; 29; 31]
Разом годин за змістовими модулями		30	

6.1. Приклади типових практичних завдань за темами

Завдання 1 (тема 3) На основі Балансу та Звіту про фінансові результати діяльності підприємства, які наведено у Додатку Б провести експрес-діагностику стану підприємства та зробити висновки.

Завдання 2 (тема 8) Спираючись на інформацію, отриману під час проходження практики (відомості про підприємство, його оточення)

провести діагностику діяльності підприємства визначивши його сильні та слабкі сторони, а також потенційні можливості та загрози. Оцінити ступінь впливу факторів на діяльність підприємства, обґрунтувати заходи, щодо покращення роботи підприємства.

Завдання 3 Поточний дохід від використання активу є незмінним і складає 20 тис. гривень на рік. Відсоткова ставка – 15 %. Прогнозується зростання на 35 % у в 5 років вартості інвестицій. Визначити коефіцієнт капіталізації, поточну вартість активу та вартість перепродажу перепродажу через 5 років.

Колоквіум за змістовим модулем 1

"Теоретичні та методологічні засади проведення бізнес-діагностики підприємства"

Тести:

1. Відношення найбільш ліквідних активів до суми найбільш термінових зобов'язань і короткострокових пасивів називають:

- а) коефіцієнтом фінансування;
- б) коефіцієнтом абсолютної ліквідності;
- в) коефіцієнтом маневреності.

2. Величина власних оборотних коштів визначається як:

- а) капітал і резерви мінус необоротні активи;
- б) капітал і резерви мінус статутний капітал;
- в) валюта балансу мінус основні засоби.

3. Відношення оборотних активів (за вирахуванням витрат майбутніх періодів) до суми термінових зобов'язань називають коефіцієнтом:

- а) забезпеченості власними оборотними засобами;
- б) маневреності;
- в) поточної ліквідності.

4. Згідно з маркетинговою концепцією, для ефективного функціонування в умовах ринкової економіки підприємство повинно прагнути до отримання максимального прибутку від своєї діяльності за рахунок?

а) підтримання максимальних, що допускаються кон'юнктурою ринку, цін на товари (послуги);

б) максимального зниження витрат виробництва;

в) найкращого задоволення попиту клієнтури на товари найбільш вигідним для підприємства чином;

г) всі відповіді правильні;

д) правильної відповіді немає.

5. Непрацюючі фонди – це:

а) фонди, що знаходяться в оренді;

б) фонди, що знаходяться на консервації або в запасі;

в) невиробничі фонди.

6. Стан основних фондів можна оцінити за допомогою таких коефіцієнтів:

а) зносу;

б) поновлення;

в) фондівіддачі;

г) вибуття;

д) фондомісткості.

7. Певним співвідношенням попиту та пропозиції на товари даного виду, а також рівнем і співвідношенням цін характеризується:

а) місткість ринку;

б) кон'юнктура ринку;

в) конкуренція на ринку;

г) сегментація ринку.

8. Охарактеризуйте складові бізнес-діагностики підприємства.

9. Назвіть основні етапи стратегічного планування на підприємстві.

10. В яких випадках необхідно здійснювати експрес діагностику фінансового стану підприємства?

Задача 1. У звітному періоді підприємство "Червоний Жовтень" має наступні показники діяльності: виручка від реалізації – 39500 грн; змінні витрати – 7889 грн; постійні витрати – 12824,97 грн; кількість виробів складає 1000 шт. Визначте прибуток підприємства, поріг рентабельності, валову маржу, запас фінансової стійкості, операційний важіль. Зробіть висновки.

Задача 2. У додатку Б наведені показники результатів діяльності підприємства "Тріумф". Провести фінансовий аналіз стану підприємства.

7. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 42 % (60 годин) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (144 годин). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки. СРС включає: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до практичних, семінарських, лабораторних занять; підготовку до виступу на семінарських заняттях; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; виконання індивідуальних завдань (вирішення розрахункових індивідуальних та комплексних завдань) за вивченою темою; пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовку до модульного контролю (колоквіуму); систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до семестрового екзамену.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання економіки, статистичними матеріалами. Основні

види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з навчальної дисципліни, наведені в табл. 7.1.

Таблиця 7.1

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1.				
Необхідність проведення бізнес-діагностики підприємства та діагностування фінансових, виробничих та маркетингових аспектів підприємницької діяльності				
<i>Тема 1. Базові теоретичні положення бізнес-діагностики підприємства</i>	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>семінарського заняття</i> , огляд теоретичного матеріалу з теми " <i>Особливості проведення бізнес-діагностики</i> "	4	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [8; 11; 16; 17; 18; 32]
<i>Тема 2. Діагностування стратегічного планування та оперативного управління на підприємстві</i>	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Підготовка до контрольної роботи за темами 1 і 2. Виконання <i>індивідуального завдання</i>	10	Захист індивідуального завдання. Контрольна робота	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [6; 8; 9; 11; 13; 16 – 18; 27; 30]
<i>Тема 3. Аналіз фінансового стану підприємства</i>	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання <i>індивідуальних завдань</i>	14	Захист індивідуального завдання	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [8; 9; 11; 13 – 15; 17 – 19; 24; 29]

Продовження табл. 7.1

1	2	3	4	5
<i>Тема 4.</i> Визначення ефективності виробничо-технологічної системи підприємства	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання <i>індивідуального завдання</i>	8	Захист індивідуального завдання	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [9; 10; 11; 13; 16 – 18; 28]
<i>Тема 5.</i> Діагностування маркетингової системи підприємства	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, підготовка до контрольної роботи, підготовка до колоквіуму. Виконання <i>індивідуальних завдань</i>	12	Контрольна робота. Захист індивідуального завдання. Колоквіум	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [8; 9; 11; 13; 16 – 18; 22; 23]
Усього за змістовим модулем 1		48		
Змістовий модуль 2. Необхідність проведення бізнес-діагностики підприємства та діагностування фінансових, виробничих та маркетингових аспектів підприємницької діяльності				
<i>Тема 6.</i> Аналіз системи управління персоналом	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до практичного заняття, підготовка до <i>контрольної роботи</i> . Виконання індивідуального завдання	12	Захист індивідуального завдання	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [8; 9; 11 – 13; 16 – 18; 26]
<i>Тема 7.</i> Визначення стану логістичної системи підприємства	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, підготовка до <i>контрольної роботи</i> . Виконання <i>індивідуального завдання</i>	12	Захист індивідуального завдання	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [8; 9; 11; 13; 16 – 18; 20; 21; 25]

1	2	3	4	5
Тема 8. Розробка заходів щодо підвищення ефективності діяльності підприємства та посилення позицій на ринку	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до практичного заняття, семінарського заняття за темою: <i>"Переваги та недоліки застосування бізнес-діагностики для розробки стратегічних рішень"</i> та колоквіуму. Виконання <i>індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ) "Формування ефективних господарських рішень на підприємстві на основі результатів бізнес-діагностики"</i>	20	Контрольна робота. Комплексний захист індивідуального завдання	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7 – 9; 11; 13; 16 – 18; 29; 31]
Усього за змістовим модулем 2		44		
Усього за модулями		92		

7.1. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) студента є вибіркоким видом позааудиторної самостійної роботи студента та має навчально-дослідницький характер, виконується у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни. Виконання ІНДЗ є одним із важливих засобів підвищення якості підготовки майбутніх спеціалістів, які здатні застосовувати на практиці теоретичні знання, вміння та навички з даної навчальної дисципліни.

Підготовка ІНДЗ передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх у процесі розв'язання конкретних економічних ситуацій, розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних із темою ІНДЗ.

ІНДЗ передбачає наявність наступних елементів наукового дослідження: практичної значущості, комплексного системного підходу до вирішення завдань дослідження, теоретичного використання передової сучасної мето-

дології та наукових розробок, наявність елементів творчості, вміння застосовувати сучасні технології.

Практична значущість ІНДЗ полягає в обґрунтуванні реальності її результатів для потреб практики.

Реальною вважається робота, яка виконана відповідно до наявних проблем підприємства, на основі його реальних даних за кілька років і результати якої повністю або частково можуть бути впроваджені в практику діяльності підприємства.

Комплексний системний підхід до розкриття теми роботи полягає в тому, що предмет дослідження розглядається з різних точок зору – з позицій теоретичної бази і практичних напрацювань, умов його реалізації на підприємстві, аналізу, обґрунтування шляхів удосконалення тощо – в тісному взаємозв'язку та єдиній логіці викладу.

Застосування сучасної методології полягає в тому, що в процесі виконання аналізу стратегічних позицій підприємства й обґрунтування шляхів удосконалення окремих аспектів предмета та об'єкта дослідження студент повинен використовувати відомості про новітні досягнення в техніці і технологіях дослідження, застосовувати різноманітні методи й засоби діагностичних досліджень, підходи до визначення та обґрунтування вибору критеріїв і показників експрес-діагностування виробничо-економічної системи або її елементів.

У процесі виконання ІНДЗ, разом з теоретичними знаннями і практичними навичками за фахом, студент повинен продемонструвати здатність до науково-дослідної роботи та вміння творчо мислити.

Тема ІНДЗ: *"Формування ефективних господарських рішень на підприємстві на основі результатів бізнес-діагностики"*.

Мета ІНДЗ – формування практичних навичок та вміння їх застосовувати в процесі вирішення поставленого завдання.

Об'єктом ІНДЗ є процеси господарської діяльності підприємства відповідно до обраної студентом бази практики.

Предмет ІНДЗ – сукупність теоретико-методичних підходів до бізнес-діагностування.

Індивідуальне науково-дослідне завдання виконується студентом самостійно за консультування з викладачем протягом вивчення дисципліни відповідно до графіка навчального процесу.

Індивідуальне науково-дослідне завдання видається викладачем на початку семестру, протягом якого вивчається дисципліна. Студент має надати ІНДЗ для перевірки наприкінці семестру, але не пізніше терміну

проведення підсумкового модульного контролю. Бали за виконання ІНДЗ враховуються під час виставлення загальної оцінки з дисципліни.

Вимоги до оформлення. Формат аркуша – А4. Поля: ліве – 30 мм; праве, верхнє та нижнє – 20 мм. Шрифт Arial, розмір шрифту для основного тексту – кг 14. Міжрядковий інтервал – множник 1,3. Не дозволяються виділення в тексті курсивом та підкреслення.

Обсяг ІНДЗ повинен становити у друкованому варіанті 30 – 40 сторінок.

Кожен розділ розпочинають з нової сторінки. Назви розділів оформляються великими літерами по центру сторінки. Сторінки нумеруються у правому верхньому куту. На титульному аркуші номер сторінки не ставиться.

Вимоги до змісту. Індивідуальне науково-дослідне завдання повинне складатися з таких елементів, як:

- титульна сторінка;
- зміст;
- вступ (1,5 сторінки);
- основна частина (27 – 37 сторінок);
- висновок (1,5 сторінки);
- список використаної літератури;
- додатки (за необхідності).

Вступ повинен відображати наступні елементи: актуальність теми, проблемне поле теми, мету дослідження, об'єкт, предмет, завдання, базу та методи дослідження.

В **основній частині роботи** (може містити декілька підрозділів) студенти повинні провести повну бізнес-діагностику підприємства за планом:

- характеристика діяльності та ринкового положення;
- фінансовий аналіз;
- аналіз ефективності стратегічного планування та оперативного управління;
- діагностика маркетингової системи;
- аналіз виробничо-технологічної системи;
- визначення ефективності управління персоналом на підприємстві;
- діагностування логістичної системи підприємства;
- розробка комплексу заходів та визначення їх ефективності.

Висновки повинні містити обґрунтовані та змістові, практичні рекомендації щодо формування ефективних господарських рішень підприємства в умовах ризику.

Список використаної літератури слід розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Бібліографічний опис джерел складають відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 "Бібліографічний запис, бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання".

Додатки можуть бути включені за необхідності. У разі наявності кількох додатків оформляється окрема сторінка "ДОДАТКИ", номер якої є останнім, що включається до обсягу ІНДЗ. Кожен додаток починають із нової сторінки. Відповідно до вимог, додаток називають у такий спосіб: "Додаток А", "Додаток Б" і т. д. за алфавітом, за винятком букв Г, Ґ, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, при цьому написи "Додаток...", "Продовження додатка..." та "Закінчення додатка..." пишуться малими літерами з першої великої і вирівнюються по правому краю сторінки. Допускається розподіл додатків на розділи типу "Додаток А.3". Ілюстрації, таблиці, формули нумерують відповідно до назви додатка, наприклад "рис. А.3".

7.2. Контрольні запитання для самодіагностики

Тема 1. Базові теоретичні положення бізнес-діагностики підприємства

1. Визначте сутність бізнес-діагностики підприємства.
2. Назвіть її мету, завдання та принципи.
3. Яка роль бізнес-діагностики в діяльності підприємства?
4. Що визначає необхідність проведення бізнес-діагностики на підприємства?
5. Які складові включає в себе бізнес-діагностика?
6. Яким чином складається програма бізнес-діагностики?
7. Відмінності між зовнішніми та внутрішніми консультантами при проведенні бізнес-діагностики підприємства.

Тема 2. Діагностування стратегічного планування та оперативного управління на підприємстві

1. Назвіть сутність та структуру стратегічного планування.
2. Охарактеризуйте ключові етапи процесу стратегічного планування на підприємстві.
3. Визначте механізм розробки стратегічних планів на підприємстві.
4. Визначте поняття оперативного управління на підприємстві.
5. Назвіть основні принципи побудови системи оперативного управління на підприємстві.

6. Охарактеризуйте особливості планування, підготовки та організації оперативного управління функціональними сферами діяльності підприємства.

7. Розкрийте механізм системи прийняття рішень на підприємстві.

8. Визначте особливості оцінки ефективності стратегічного планування та оперативного управління на підприємстві.

Тема 3. Аналіз фінансового стану підприємства

1. Наведіть визначення фінансового аналізу, його мети та завдань.

2. Опишіть структуру фінансового аналізу підприємства.

3. Назвіть основні джерела інформації для проведення фінансового аналізу.

4. Розкрийте сутність вертикального та горизонтального аналізів.

5. Які показники характеризують фінансовий стан підприємства? Алгоритм їх розрахунку.

6. Охарактеризуйте метод зведення та групування.

7. Розкрийте сутність факторного та кореляційного аналізу.

8. Яким чином проводиться аналіз та прогнозування трендів?

Тема 4. Визначення ефективності виробничо-технологічної системи підприємства

1. Назвіть основні принципи формування виробничо-технологічної системи підприємства та особливості формування технологічної бази підприємства.

2. Охарактеризуйте структуру виробничо-технологічної бази підприємства.

3. Наведіть складові виробничого потенціалу.

4. Яким чином проводиться якісна та кількісна оцінка ефективності виробничої системи та її стану?

5. Які існують підходи до визначення рівню технологічного забезпечення підприємства?

6. Назвіть показники стану та ефективності використання виробничих фондів підприємства, а також наведіть алгоритм їх розрахунку.

7. Як проводиться оцінка виробничого потенціалу підприємства?

Тема 5. Діагностування маркетингової системи підприємства

1. Опишіть сутність маркетингового підходу до управління підприємством.
2. Дайте визначення маркетинговій системі підприємства та її структури.
3. Охарактеризуйте складові товарної політики підприємства.
4. Опишіть процес ціноутворення та складові цінової політики.
5. Дайте визначення складовим політики розподілу товару.
6. Яким чином проводиться просування товару на ринок, за допомогою яких інструментів?
7. Наведіть механізм аналізу маркетингової діяльності підприємства.
8. Перелічіть кількісні та якісні методики оцінки маркетингу підприємства.
9. Наведіть алгоритм оцінки маркетингового потенціалу підприємства.

Тема 6. Аналіз системи управління персоналом

1. Назвіть визначення категорії управління персоналом.
2. Опишіть місце кадрового управління в системі сучасного менеджменту.
3. Наведіть принципи та методи побудови системи управління персоналом.
4. Охарактеризуйте складові кадрової політики підприємства.
5. Охарактеризуйте аналіз системи мотивації на підприємстві.
6. Наведіть алгоритм оцінки якісного складу робочої сили, розрахунку показників продуктивності праці та руху робочої сили.
7. Визначить особливості аналізу інноваційного потенціалу працівників підприємства.

Тема 7. Визначення стану логістичної системи підприємства

1. Наведіть визначення логістики та принципів її утворення.
2. Охарактеризуйте види логістичних систем.
3. Опишіть характеристики основних методів логістики.
4. Назвіть алгоритм розрахунку середнього запасу на складі та долі запасів в обігу.

5. Наведіть особливості визначення параметрів товарообігу, готовності до поставки, витрат на пов'язаний капітал.

6. Опишіть алгоритм визначення логістичних витрат на одиницю товарообігу.

7. Охарактеризуйте визначення дисципліни поставок та роботи складу.

Тема 8. Розробка заходів щодо підвищення ефективності діяльності підприємства та посилення позицій на ринку

1. Назвіть основні особливості визначення резервів підприємства на основі бізнес-діагностики.

2. Опишіть можливі напрямки заходів з реалізації прихованих резервів.

3. Охарактеризуйте визначення загальної ефективності діяльності підприємства та виділення "слабких місць".

3. Назвіть основні напрямки підвищення ефективності діяльності.

4. Опишіть особливості розробки комплексних планів з покращення показників діяльності підприємства.

5. Назвіть особливості визначення ринкових позицій та перспектив підприємства на основі бізнес-діагностики.

8. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль, тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

а) за засвоєнням теоретичного матеріалу:

консультації: індивідуальні (запитання – відповідь), групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);

б) за засвоєнням практичного матеріалу:

консультації індивідуальні та групові;

в) для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу:

індивідуальне здавання виконаних робіт.

9. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, ознайомлювальні (початкові) ігри, метод проектної роботи, комп'ютерні симуляції, метод Дельфі, метод сценаріїв, банки візуального супроводу (табл. 9.1 і 9.2).

Таблиця 9.1

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
<i>Тема 1.</i> Базові теоретичні положення бізнес-діагностики підприємства	Лекція проблемного характеру, семінар-дискусія, банки візуального супроводу
<i>Тема 2.</i> Діагностування стратегічного планування та оперативного управління на підприємстві	Міні-лекція, робота в малих групах, мозкові атаки, презентація результатів, банки візуального супроводу
<i>Тема 3.</i> Аналіз фінансового стану підприємства	Лекція проблемного характеру, робота в малих групах, мозкові атаки, презентація результатів, банки візуального супроводу
<i>Тема 4.</i> Визначення ефективності виробничо-технологічної системи підприємства	Міні-лекція, робота в малих групах, мозкові атаки, презентація результатів, банки візуального супроводу
<i>Тема 5.</i> Діагностування маркетингової системи підприємства	Лекція проблемного характеру, робота в малих групах, мозкові атаки, презентація результатів, банки візуального супроводу
<i>Тема 6.</i> Аналіз системи управління персоналом	Лекція проблемного характеру, робота в малих групах, мозкові атаки, презентація результатів, банки візуального супроводу

1	2
Тема 7. Визначення стану логістичної системи підприємства	Міні-лекція, робота в малих групах, мозкові атаки, презентація результатів, банки візуального супроводу
Тема 8. Розробка заходів щодо підвищення ефективності діяльності підприємства та посилення позицій на ринку	Міні-лекція, семінар-дискусія робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; формуванні здатності приймати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних рішень; формуванні здатності до соціальної інтеграції; набуття навичок вирішення конфліктів; розвитку здатності до знаходження компромісів.

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Вони проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження. Міні-лекції відрізняються від повноформатних лекцій значно меншою тривалістю. Зазвичай міні-лекції тривають не більше 10 – 15 хвилин і використовуються для того, щоб стисло донести нову інформацію до всіх слухачів. Міні-лекції часто застосовуються як частини цілісної теми, яку бажано викладати повноформатною лекцією, щоб не втомлювати аудиторію. Тоді інформація надається по черзі кількома окремими сегментами, між якими застосовуються інші форми й методи навчання.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди та переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх.

Робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи звіту про виконання індивідуальних завдань, проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного слухача, так і колективними, тобто виступи двох та більше слухачів.

Банки візуального супроводу сприяють активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни за допомогою наочності.

10. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 2.1) у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів);

модульний контроль, що проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку

результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

Поточний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться в таких формах:

активна робота на лекційних заняттях;

активна участь у виконанні практичних завдань;

активна участь у дискусії та презентації матеріалу на семінарських заняттях;

захист індивідуального та комплексного розрахункового завдання;

проведення поточного тестування;

проведення письмової контрольної роботи;

експрес-опитування;

проведення диктанту за лекційним матеріалом.

Модульний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться у формі колоквиуму. **Колоквиум** – це форма перевірки й оцінювання знань студентів у системі освіти у вищих навчальних закладах. Проводиться як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

арифметична правильність виконання індивідуального та комплексного розрахункового завдання.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставиться за умови відповідності індивідуального завдання студента або його усної

відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів. При оцінюванні індивідуальних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу. Якщо якась із вимог не буде виконана, то бали будуть знижені.

Колоквіум проводиться 2 рази за семестр та включає практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Критеріями оцінювання є:

здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань;

вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання;

застосування аналітичних підходів;

якість і чіткість викладення міркувань;

логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми;

самостійність виконання роботи;

грамотність подачі матеріалу;

використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ;

оформлення роботи.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в табл. 11.1.

Таблиця 11.1

**Методи навчання та форми контролю роботи студента з дисципліни
"Бізнес-діагностика"**

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години	Методи та форми навчання			Оцінка рівня сформованості компетентностей		
						Форми контролю	Макс. бал	
1	2	3	4			5	6	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Необхідність проведення бізнес-діагностики підприємства та діагностування фінансових, виробничих та маркетингових аспектів підприємницької діяльності						55		
Використовувати базові теоретичні знання щодо проведення бізнес-діагностики підприємства	Визначати сутність бізнес-діагностики підприємства та проводити діагностику стратегічного планування на підприємстві	1	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Базові теоретичні положення бізнес-діагностики підприємства Тема 2. Діагностування стратегічного планування та оперативного управління на підприємстві	Робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Семінарське заняття "Особливості проведення бізнес-діагностики"	Активна участь у дискусії	5	
		СРС	4	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми "Особливості проведення бізнес-діагностики"	Експрес-опитування	1	
		2	Ауд.	2	Практичне заняття	Завдання 1. "Діагностування стратегічного планування на підприємстві"	Активна участь у виконанні практичних завдань	2
			СРС	5	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес-опитування	1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Використовувати базові теоретичні знання щодо проведення бізнес-діагностики підприємства	Проводити діагностику оперативного управління та фінансового стану підприємства	3	Ауд.	2	Лекція	Тема 2. Діагностування стратегічного планування та оперативного управління на підприємстві. Тема 3. Аналіз фінансового стану підприємства	Робота на лекції	1
				2	Практичне заняття	Завдання 2. Діагностика оперативного управління підприємства	Активна участь у виконанні практичних завдань	2
			СРС	5	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання індивідуальних завдань.	Перевірка індивідуальних завдань	2
		4	Ауд.	2	Практичне заняття	Завдання 3. Фінансовий аналіз стану підприємства	Активна участь у виконанні практичних завдань	2
				СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання індивідуальних завдань.	Перевірка індивідуальних завдань
		5	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Аналіз фінансового стану підприємства	Робота на лекції	1
				2	Практичне заняття	Завдання 3. Фінансовий аналіз стану підприємства	Активна участь у виконанні практичних завдань	2
			СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання індивідуальних завдань	Перевірка індивідуальних завдань	2
		Ауд.	2	Практичне заняття	Завдання 3. Фінансовий аналіз стану підприємства	Активна участь у виконанні практичних завдань	2	

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Використовувати базові теоретичні знання щодо проведення бізнес-діагностики підприємства	Проводити діагностику виробничо-технологічної системи підприємства	6	СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання індивідуальних завдань	Перевірка індивідуальних завдань	2
		7	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Визначення ефективності виробничо-технологічної системи підприємства	Робота на лекції	1
				2	Практичне заняття	Завдання 4. Оцінка стану виробничо-технологічної системи підприємства	Активна участь у виконанні практичних завдань	2
	8	СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання індивідуальних завдань.	Перевірка індивідуальних завдань.	2	
		Ауд.	2	Практичне заняття	Завдання 4. Оцінка стану виробничо-технологічної системи підприємства	Активна участь у виконанні практичних завдань	2	
		СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання індивідуальних завдань	Перевірка індивідуальних завдань	2	
	Діагностувати маркетингову систему підприємства	9	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Діагностування маркетингової системи підприємства	Робота на лекції	1
				2	Практичне заняття	Завдання 5. Діагностування маркетингової системи підприємства	Активна участь у виконанні практичних завдань	2
		СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання індивідуальних завдань	Перевірка індивідуальних завдань	2	

Продовження табл. 11.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		10	Ауд.	2	Практичне заняття	КОЛОКВІУМ за модулем 1	Перевірка робіт	12
			СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Підготовка до колоквиуму. Виконання індивідуальних завдань	Перевірка індивідуальних завдань	1
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Основні складові антикризової діяльності підприємства							45
Використовувати базові теоретичні знання щодо проведення бізнес-діагностики підприємства	Проводити діагностику маркетингової та логістичної системи підприємства	11	Ауд.	2	Лекція	Тема 6. Аналіз системи управління персоналом	Робота на лекції	1
				2	Практичне заняття	Завдання 6. Аналіз ефективності системи управління персоналом на підприємстві	Активна участь у виконанні практичних завдань	2
			СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання індивідуальних завдань	Перевірка індивідуальних завдань	2
		12	Ауд.	2	Практичне заняття	Завдання 6. Аналіз ефективності системи управління персоналом на підприємстві	Активна участь у виконанні практичних завдань	2
				СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання індивідуальних завдань	Перевірка індивідуальних завдань
		13	Ауд.	2	Лекція	Тема 7. Визначення стану логістичної системи підприємства	Робота на лекції	1
				2	Практичне заняття	Завдання 7. Дослідження логістичної системи підприємства	Активна участь у виконанні практичних завдань	2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Використовувати базові теоретичні знання щодо проведення бізнес-діагностики підприємства	Діагностувати логістичну систему підприємства	14	CPC	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання індивідуальних завдань	Перевірка індивідуальних завдань	2
			Ауд.	2	Практичне заняття	Семінарське заняття "Переваги та недоліки застосування бізнес-діагностики для розробки стратегічних рішень"	Активна участь у виконанні практичних завдань	5
			CPC	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття. Виконання індивідуальних завдань	Перевірка індивідуальних завдань	2
	Розробляти систему стратегічних рішень на основі діагностування підприємства	15	Ауд.	2	Лекція	Тема 8. Розробка заходів щодо підвищення ефективності діяльності підприємства та посилення позицій на ринку	Робота на лекції	1
				2	Практичне заняття	Завдання 8. Розробка комплексу заходів з підвищення ефективності діяльності підприємства та посилення його позицій на ринку	Активна участь у виконанні практичних завдань	2
			CPC	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання індивідуальних завдань.	Перевірка індивідуальних завдань	2
			Ауд.	2	Практичне заняття	Завдання 8. Розробка комплексу заходів з підвищення ефективності діяльності підприємства та посилення його позицій на ринку	Активна участь у виконанні практичних завдань	2
				CPC	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання індивідуальних завдань	Перевірка індивідуальних завдань

Закінчення табл. 11.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		17	Ауд.	2	Лекція	Тема 8. Розробка заходів щодо підвищення ефективності діяльності підприємства та посилення позицій на ринку	Робота на лекції	1
				2	Практичне заняття	КОЛОКВІУМ за модулем 2	Перевірка робіт	12
			СРС	14	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття. Виконання індивідуальних завдань. Підготовка до колоквіуму	Загальна перевірка індивідуального завдання. Опитування	2
ВСЬОГО годин				144	Загальна максимальна кількість балів по дисципліні			100

з них

аудиторні **60** 42%
самостійна **84** 58%

поточний контроль: **100**
підсумковий контроль: **0**

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл. 11.2.

Таблиця 11.2

Розподіл балів за темами

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
7	8	13	9	5	10	12	12	
Колоквіум				Колоквіум				
12				12				

Примітка. T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 11.3.

Таблиця 11.3

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля	Лекційні заняття	Практичні заняття	Семінарські заняття	Захист індивідуального завдання	Експрес-опитування	Колоквіум	Усього	
1	2	3	4	5	6	7	8	
Змістовий модуль 1. Теоретичні та методологічні засади прийняття господарських рішень	1 тиждень	1	-	5	-	1	-	7
	2 тиждень	-	2	-	-	1	-	3
	3 тиждень	1	2	-	2	-	-	5
	4 тиждень	-	2	-	2	-	-	4
	5 тиждень	1	2	-	2	-	-	5
	6 тиждень	-	2	-	2	-	-	4
	7 тиждень	1	2	-	2	-	-	5
	8 тиждень	-	2	-	2	-	-	4
	9 тиждень	1	2	-	2	-	-	5
	10 тиждень	-	-	-	1	-	12	13

Закінчення таблиці 11.3

1		2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 2. Прийняття господарських рішень в умовах ризику	11 тиждень	1	2	-	2	-	-	5
	12 тиждень	-	2	-	2	-	-	4
	13 тиждень	1	2	-	2	-	-	5
	14 тиждень	-	-	5	2	-	-	7
	15 тиждень	1	2	-	2	-	-	5
	16 тиждень	-	2	-	2	-	-	5
	17 тиждень	1	-	-	2	-	12	15
Усього		9	26	10	29	2	24	100

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 11.4).

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Таблиця 11.4

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
82 – 89	B	зараховано	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	
35 – 59	FX	не зараховано	
1 – 34	F		

12. Рекомендована література

12.1. Основна

1. Афанасьєв М. В. Економічна діагностика : навч.-метод. посібник / М. В. Афанасьєв ; Харківський національний економічний університет. – Х. : ІНЖЕК, 2007. – 295 с.

2. Білоконенко Г. В. Економічна діагностика : конспект лекцій / Г. В. Білоконенко Харківський національний економічний університет. – Х. : ХНЕУ, 2006.

3. Гетьман О. О. Економічна діагностика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / О. О. Гетьман ; Український держ. хіміко-технол. ун-т, Дніпропетр. ун-т екон. та права. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 306 с.

4. Куліков П. М. Діагностика стану підприємства : навч. посібн. / П. М. Куліков. – Х. : ХНЕУ, 2011. – 227 с.

5. Уткин Э. А. Бизнес-Планирование : курс лекций / Э. А. Уткин, Б. А. Котляр, Б. М. Рапопорт. – М. : ЭКМОС, 2001. – 319 с.

12.2. Додаткова

6. Анискин Ю. П. Планирование и контроллинг : учебник / Ю. П. Анискин. – М. : Омега-Л, 2003. – 280 с.

7. Афанасьев Н. В. Управление развитием предприятия : монография / Н. В. Афанасьев. – Х. : ИНЖЭК, 2003. – 179 с.

8. Берсуцкий Я. Г. Анализ хозяйственной деятельности предприятия : учеб. пособ. / Я. Г. Берсуцкий ; Дон. ин-т экон. и хоз. права. – Донецк : ДИЭХП, 2000. – 180 с.

9. Бороненкова С. А. Экономический анализ в управлении предприятием / С. А. Бороненкова. – М. : Финансы и статистика, 2003. – 220 с.

10. Василенко В. О. Виробничий (операційний) менеджмент : навч. посібн. / В. О. Василенко. – 2-ге вид., випр. і доп. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 530 с.

11. Діагностика стану підприємства: теорія і практика : монографія / за ред. А. Е. Воронкової ; Харківський національний економічний університет. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – Х. : ІНЖЕК, 2008. – 516 с.

12. Дороніна М. С. Людські ресурси виробничої організації. Діагностика, розвиток : монографія / М. С. Дороніна. – Х. : ХНЕУ, 2011. – 231 с.

13. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посібн. для вузів / за ред. К. Д. Гурової. – Х. : Саммит-Харків, 2001. – 302 с.

14. Жолонский Е. Финансово-экономический анализ бизнеса промышленных компаний / Е. Жолонский. – Х. : Фактор, 2007. – 315 с.

15. Кизим М. О. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства : монографія / М. О. Кизим, В. А. Забродський, В. А. Зінченко. – Х. : ІНЖЕК, 2003. – 141 с.

16. Ковалев В. В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия : учебник / В. В. Ковалев. – М. : Проспект, 2001. – 421 с.
17. Коваль Т. О. Економіко-статистична діагностика підприємства : конспект лекцій / Т. О. Коваль ; Харківський національний економічний університет. – Х. : ХНЕУ, 2008. – 78 с.
18. Костенко Т. Д. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Т. Д. Костенко, Є. О. Підгора, В. С. Рижиков. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 398 с.
19. Костырко Л. А. Диагностика потенциала финансово-экономической устойчивости предприятия : монография / Л. А. Костырко ; Восточнoукраинский нац. ун-т им. Владимира Даля. – 2-е изд., перераб. и доп. – Х. : Фактор, 2008. – 327 с.
20. Логистика / под ред. Б. А. Аникина. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Инфра-М, 2005. – 367 с.
21. Логістика : опорний конспект лекцій / укл. Т. Д. Москвітінa ; Київський нац. торговельно-економічний ун-т. – К. : , 2002. – 230 с.
22. Маркетинг: энциклопедия / под ред. М. Бейкера. – СПб. : Питер, 2002. – 1198 с.
23. Маркетинговий аналіз : навч. посібн. / за ред. В. В. Липчука. – К. : Академвидав, 2008. – 215 с.
24. Мішина, С. В. Організаційно-економічний механізм управління фінансовими ресурсами на підприємстві : наукове видання / С. В. Мішина. – Х. : ХНЕУ, 2006. – 175 с.
25. Модели и методы теории логистики : учеб. пособие / под ред. В. С. Лукинского. – СПб. : Питер, 2003. – 175 с.
26. Назарова Г. В. Облік, аналіз і аудит персоналу : навч. посібн. / Г. В. Назарова, С. В. Мишина, В. І. Отенко ; Харківський національний економічний університет. – Х. : ХНЕУ, 2011. – 259 с.
27. Отенко И. П. Стратегическое управление потенциалом предприятия : науч. изд. / И. П. Отенко. – Х. : ХНЭУ, 2006. – 254 с.
28. Петряєва З. Ф. Аналіз виробничих ресурсів та організаційно-технічного рівня виробництва : навч. посібн. / З. Ф. Петряєва. – Х. : ХДЕУ, 2001. – 83 с.
29. Попов В. М. Анализ финансовых решений в бизнесе / В. М. Попов. – М. : Кнорус, 2004. – 288 с.
30. Редченко К. І. Стратегічний аналіз у бізнесі : навч. посібн. / К. І. Редченко. – 2-ге вид., доп. – Львів : Новий Світ-2000, 2003. – 271 с.

31. Шевченко Л. С. Конкурентная диагностика фирмы: концепция, содержание, методы / Л. С. Шевченко, В. И. Торкатюк, Н. А. Кизим ; НАН Украины, Науч.-исслед. центр индустр. проблем развития, Харьк. нац. акад. гор. хоз-ва. – Х. : ИНЖЭК, 2008. – 239 с.

12.3. Інформаційні ресурси

32. Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.

33. Нормативні Акти України. – Режим доступу : <http://www.nau.kiev.ua>.

34. ЛигаБизнесИнформ. – Режим доступа : www.liga.net/.

35. Украинское право. – Режим доступа : www.ukrpravo.com.ua.

36. Бібліотека Вернадського. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua.

Додатки

Додаток А
Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Бізнес-діагностика" за Національною рамкою кваліфікацій України

45

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Уміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Базові теоретичні положення бізнес-діагностики підприємства					
Визначати можливість, необхідність, та програму проведення бізнес-діагностики	Сутність поняття бізнес-діагностика підприємства. Принципи бізнес-діагностики	Характеристика бізнес-діагностики та її складових. Параметри та умови проведення бізнес-діагностики підприємства	Ідентифікувати стан підприємства. Виявляти і досліджувати дані щодо стану усіх складових господарської діяльності підприємства	Аргументувати власну позицію щодо програми проведення бізнес-діагностики	Відповідальність за точну ідентифікацію стану підприємства
Тема 2. Діагностування стратегічного планування та оперативного управління на підприємстві					
Аналізувати стан стратегічного планування та оперативного управління і виявляти їх ефективність	Основні аспекти стратегічного планування та оперативного управління на підприємстві	Методики аналізу стану та ефективності організації стратегічного планування та оперативного управління	Використовувати методики діагностування системи стратегічного планування та оперативного управління на прикладі існуючого підприємства	Презентувати результати діагностики та аргументувати власну думку стосовно висновків діагностування	Самостійно визначати стан системи управління та планування на підприємстві, а також розробляти заходи з його покращення

Продовження додатка А
Продовження табл. А.1

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Аналіз фінансового стану підприємства					
Аналізувати фінансовий стан підприємства за допомогою науково обґрунтованих методик	Перелік та структура фінансових звітів підприємства	Система показників фінансового стану підприємства та методики їх розрахунку	Визначати загальний фінансовий стан підприємства за допомогою розрахунку основних показників	Презентувати та аргументувати результати аналізу	Самостійно визначати кількісні показники фінансового стану підприємства на основі фінансової звітності та визначати напрямки його покращення
Тема 4. Визначення ефективності виробничо-технологічної системи підприємства					
Проводити діагностику виробничої діяльності та технологічного стану підприємства	Складові виробничо-технологічної системи підприємства. Алгоритм визначення основних показників	Методологічні підходи до оцінки стану та ефективності функціонування виробничо-технологічної системи підприємства	Визначати стан усіх складових виробничо-технологічної системи підприємства на основі застосування формалізованих методик	Презентувати та аргументувати результати діагностики виробничої діяльності та технологічного стану підприємства	Самостійно проводити комплексний аналіз виробничо-технологічної системи підприємства та розробляти заходи
Тема 5. Діагностування маркетингової системи підприємства					
Проводити комплексне дослідження маркетингової діяльності підприємства та його положення на ринку	Основні аспекти формування та управління комплексом маркетингу підприємства. Особливості формування ринкового положення підприємства	Методичні підходи до визначення стану та ефективності функціонування маркетингової системи підприємства, а також алгоритм визначення ринкового положення підприємства	Аналізувати стан маркетингової системи підприємства за допомогою кількісних та якісних методик	Презентувати та аргументувати результати діагностики маркетингової системи підприємства	Самостійно проводити кількісний та якісний аналіз стану маркетингової системи підприємства

Закінчення додатка А
Закінчення табл. А.1

47

1	2	3	4	5	6
Тема 6. Аналіз системи управління персоналом					
Аналізувати систему управління персоналом на підприємстві, роботи висновки щодо її стану	Сутність управління персоналом. Основи кадрової політики підприємства	Особливості побудови системи управління персоналом. Оцінка якісного складу робочої сили, алгоритм розрахунку показників руху робочої сили та продуктивності праці. Методика аналізу інноваційного потенціалу персоналу підприємства	Застосовувати кількісні та якісні методики оцінки ефективності системи управління персоналом на практиці	Презентувати та аргументувати результати діагностики системи управління персоналом на підприємстві	Самостійно проводити кількісний та якісний аналіз стану системи управління персоналом на підприємстві
Тема 7. Визначення стану логістичної системи підприємства					
Визначати види логістичних систем. Проводити розрахунок показників стану логістичної системи.	Визначення логістики підприємства та принципів її формування. Види логістичних систем. Основні методи	Методики оцінки ефективності логістичних систем. Алгоритм розрахунку середнього запасу на складі, долю запасів в обігу, логістичних витрат на од. товарообігу та ін.	Застосовувати набуті знання та методики для оцінки ефективності логістичної системи підприємства на практиці	Презентувати та аргументувати результати діагностики логістичної системи підприємства	Самостійно проводити кількісне та якісне діагностування системи логістики на підприємстві
Тема 8. Розробка заходів щодо підвищення ефективності діяльності підприємства та посилення позицій на ринку					
Визначати напрямки покращення стану підприємства на основі результатів бізнес-діагностики. Розробляти заходи з посилення позицій на ринку	Напрямки заходів з покращення стану підприємства	Особливості визначення прихованих резервів підприємства, загальної ефективності діяльності та позицій на ринку	Розробляти заходи з покращення позицій підприємства на основі результатів бізнес-діагностики	Презентувати та аргументувати обрані і розроблені заходи	Самостійно обирати та розробляти заходи з покращення позицій та стану підприємства

Таблиця Б.1

Звіт про фінансові результати підприємства

Показник	Значення
1	2
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	328240,9
Податок на додану вартість	39857,8
Інші вирахування з доходу	9554,8
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	278828,3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	231745,7
Валовий прибуток	47082,6
Інші операційні доходи	56425
Адміністративні витрати	7582,5
Витрати на збут	9437,9
Інші операційні витрати	57737,5
Прибуток від операційної діяльності:	28749,7
Дохід від участі в капіталі	1892,4
Інші фінансові доходи	211,3
Інші доходи	10833,1
Фінансові витрати	1590
Інші витрати	11497
Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування:	28599,5
Податок на прибуток від звичайної діяльності	5874,3
Чистий прибуток	22725,2

Таблиця Б.2

Баланс підприємства

Актив	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3
I. Необоротні активи		
Нематеріальні активи:		
залишкова вартість	70,6	165,9
первісна вартість	92,0	198,6
накопичена амортизація	21,4	32,7
Незавершене будівництво	330,3	518,7
Основні засоби:		
залишкова вартість	41 470,1	40 360,2
первісна вартість	78 318,6	82 809,2
знос	36848,5	42449,0
Довгострокові фінансові інвестиції:		

Продовження додатка Б
Продовження табл. Б.2

1	2	3
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	5 722,7	7 615,2
інші фінансові інвестиції	455,7	536,7
Усього за розділом I	48 049,4	49 196,7
II. Оборотні активи		
Виробничі запаси	28 471,2	30 150,0
Незавершене виробництво	117,2	30,7
Готова продукція	5 151,8	5 551,3
Товари	129,4	350,5
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:		
чиста реалізаційна вартість	32 661,0	30 926,7
первісна вартість	32 661,0	30 926,7
Дебіторська заборгованість за розрахунками:		
з бюджетом	1 335,3	380,4
за виданими авансами	9 254,3	12 156,3
Інша поточна дебіторська заборгованість	12 842,1	21 431,3
Поточні фінансові інвестиції	2 635,9	3 660,9
Грошові кошти та їх еквіваленти:		
в національній валюті	316,4	410,5
в іноземній валюті	282,1	744,6
Інші оборотні активи	243,2	660,8
Усього за розділом II	93 539,9	106 454,0
III. Витрати майбутніх періодів	444,0	448,6
Баланс	142 033,3	156 099,3
Пасив	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал		
Статутний капітал	775,0	7 130,0
Додатковий вкладений капітал	903,5	903,5
Інший додатковий капітал	9 145,2	2 790,2
Резервний капітал	1 283,2	1 782,4
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	91 016,7	111 887,8
Вилучений капітал	61,9	2 691,5
Усього за розділом I	103 061,7	121 802,4
II. Забезпечення наступних витрат і платежів		
Забезпечення виплат персоналу	173,5	179,1
Усього за розділом II	173,5	179,1
III. Довгострокові зобов'язання		
Відстрочені податкові зобов'язання	1 919,8	1 024,9
Усього за розділом III	1 919,8	1 024,9

Закінчення додатка Б
Закінчення табл. Б.2

1	2	3
IV. Поточні зобов'язання		
Короткострокові кредити банків	14 092,8	12 053,4
Векселі видані	4 433,7	3 977,4
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	11 345,6	10 038,1
Поточні зобов'язання за розрахунками:		
з одержаних авансів	1 528,3	842,8
з бюджетом	1 473,8	1 271,5
з позабюджетних платежів	313,2	435,9
з оплати праці	635,2	896,3
з учасниками	14,0	20,5
Інші поточні зобов'язання	3 021,5	3 535,7
Усього за розділом IV	36 858,1	33 071,6
V. Доходи майбутніх періодів	20,2	21,3
Баланс	142 033,3	156 099,3

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	5
3. Програма навчальної дисципліни.....	8
4. Структура навчальної дисципліни.....	11
5. Теми та плани семінарських занять.....	13
6. Теми практичних занять.....	14
6.1. Приклади типових практичних завдань за темами.....	16
7. Самостійна робота.....	19
7.1. Індивідуальне науково-дослідне завдання.....	22
7.2. Контрольні запитання для самодіагностики.....	25
8. Індивідуально-консультативна робота.....	28
9. Методи навчання.....	29
10. Методи контролю.....	31
11. Розподіл балів, які отримують студенти.....	33
12. Рекомендована література.....	41
12.1. Основна.....	41
12.2. Додаткова.....	42
12.3. Інформаційні ресурси.....	44
Додатки.....	45

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Робоча програма
навчальної дисципліни
"БІЗНЕС-ДІАГНОСТИКА"
для студентів спеціальності
8.03050401 "Економіка підприємства"
денної форми навчання

Укладач **Мартіянова** Марина Павлівна

Відповідальний за випуск **Афанасьєв М. В.**

Редактор **Бутенко В. О.**

Коректор **Бутенко В. О.**

План 2014 р. Поз. № 171 ЕВ. Обсяг 52 стор.

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи

Дк № 481 від 13.06.2001 р.